

Студијски програм/студијски програми : Међународне студије
Врста и ниво студија: Академске студије првог степена
Назив предмета: Студије мира
Наставник (Презиме, средње слово, име): ванр.проф.др Радмила П. Накарада (предавања) и сарадник Немања Б. Џуверовић (вежбе)
Статус предмета: Обавезан
Број ЕСПБ: 6
Услов:
<p>Циљ предмета</p> <p>Студије мира се баве проучавањем узрока рата и претпоставки мира. С обзиром на искуство рата на нашем тлу и непредвиђеним облицима насилних сукоба након Хладног рата, увећаном конфликтном потенцијала у многим регијама света оснажена је потреба за Студијама мира, за ширењем културе мира и заступника ненасилног решавања сукоба. Сагласно томе Студије мира тематски су подељена у два дела. У првом студенти се упознају са историјом настанка саме дисциплине, њеним особеностима, основним појмовима, утемељивачима и унутрашњим контроверзама. Упознају се и са искуством рата, различитим типовим мира и теоријом и праксом ненасиља. У првом делу посебно се осврће на нове изазове миру након Хладног рата. Студије мира пружа и основна знања о начину спречавања и решавања сукоба, изградње мире, као и о карактеру кључних мировних актера. Други тематски део бави се анализом сукоба.</p> <p>Анализа сукоба, обухвата приказивање узрока, предисторије, актера, ширег (међународног) контекста једног броја карактеристичних сукоба на различитим тачкама света. Анализа се пре свега односи на унутрашње и међудржавне сукобе, и бави се оним примерима који својим карактеристикама, дужином трајања и евентуалним расплетом носе општије теоријске и практичне поуке. Узорак обухвата сукобе на свим континентима што омогућава засновано указивање на структуралне сличности и тешкоће решавања.</p> <p>Циљ Студије мира је прво да упознавањем са основним садржајем и карактеристикама дисциплине, искуством рата и последицама насиља студенти стекну свестранији и опипљивији увид у вредност мира, као и у сложене претпоставке његовог постизања, тј. спречавања и решавања сукоба. Други циљ је да се анализом сукоба пружи дубља спознаје о природи конфликта у савременим друштвима и могућим стратегијама њиховог решавања. Саставни део тога је развијање критичког мишљења и способности објективне, уравнотежене анализе сукоба, унутрашњих и спољних околности, њихових актера, као и процене домашаја праксе њиховог спречавања и ненасилног решавања</p>
<p>Исход предмета</p> <p>Усвајањем основних знања из области Студије мира, разумевањем темељних опасности по мир као и могућности његовог јачања, одржавања и ширења студенти увечавају и своје интердисциплинарне увиде у природу међународног поретка, типа моћи/хегемоније. А након упознавања са обимном грађом која се односи на конкретне сукобе (било оне који су окончани или су још у току) студенти се оспособљавају за објективну анализу сложених узрока сукоба, уравнотежен однос према локалним и глобалним актерима, за разумевање општијих поука локалних сукоба, сагледавање потенцијалних нових жаришта сукоба, као и за практично ангажовање у прилог миру. То значи да они јачају и своје креативне способности трагања за повољнијим решавањем сукоба, препознавања процеса, структура, актере мира, као и повезаност мира са социјалном правдом и развојем.</p> <p>Пружена знања омогућавају да упркос свим искуствима рата, и потенцијалним новим сукобима, студенти стекну уверљиве аргументе да рат није неминовност и да постоји мноштво инструмената и поља ангажовања у прилог миру. Толеранција, дијалог, компромис постају приснији концепти, као и потреба разумевање других.</p>
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава</i></p> <p>Историјски корени и развој дисциплине, предмет и карактеристике, основни појмови; Теоријски приступи феномену рата и осврт на различите врсте ратова; Крај хладног рата и нови интервенционоизам као изазов миру (случај Заливског рата); Хуманитарне интервенције - инструмент рата/мира (пример Сомалије и Косова и Метохије); Мир и ненасиље: учење Махатме Гандија и Мартина Лутера Кинга; Мировни актери: мировни покрети; Мировни актери: ОУН, ОЕБС, НВО; ЕУ као мировни пројекат; Спречавање, решавање, управљање сукобима; Блиски исток и сукоби дугог трајања: Израелско-палестински сукоб; Анализа сукоби у Африци - опште карактеристике и последице; Анализа сукоба у Јужној и Југоисточној Азији - фактори сукоба и општије поуке; Анализа сукоба у Латинској Америци; Анализа сукоба на простору бившег Совјетског Савеза, заједничке одлике и поуке; Релевантност искуства Швајцарске, Јужне Африке и Северне Ирске, Аландских острва за Студије мира</p> <p><i>Практична настава: Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад</i></p>
<p>Литература</p> <p>а) основна</p> <p>1. Из читанке: Мировне студије, избор текстова: Девид П. Бараш, Значење мира (20); Дејвид Хелд, Рат и милитаризам (11); Ернст Јингер, Рат као унутрашњи доживљај (15); Chris Gray, Computers at War: Kuwait 1991 (14); Бутрос Б. Гали, Агенда за мир (57); Едвард Азар, Дуготрајни међународни конфликти (10); Тијана Мировић, Борци ненасиља: Махатма Ганди и Мартин Лутер Кинг jr.(23) Атле</p>

Сомерфелд, Нема Пречице до помирења (14); Valery Tishkov, Political Antropology of the Chechen War (13); David Whitakker: El Salvador, Conflict transformed; Afghanistan, Descent into turmoil; Israel and the Palestinians, A conflict between two rights (34). 2. Имануел Кант (1995) Већни мир, Гутенбергова галаксија, Београд (25-57) 3. Dominic, Lieven and John McGarry, Ethnic conflict in the Soviet Union and its successor states, u: J. McGarry, B. O 'Leary (2003), The Politics of Ethnic Conflict Regulations, Routledge, London (62-83) 4. Gowher Rizvi,(1986) The Rivalry Between India and Pakistan, u: Barry Buzan, South Asian Insecurity and the Great Powers, Macmillan, Lonodon (93-119) 5. Johan Galtung, Carl G. Jacobsen, Searching for Peace, (40 Conflicts; 40 Perspectives, 122-190)

б) допунска

1. Фредрик С. Хефермехл (ур.) (2001) Мир је могућ, Београдски круг, Београд (167) 2. Р. Накарада, ЕУ као мировни пројекат (24) 3. А. и Х. Тофлер (1998), Рат и антират, Паидеиа, Београд, (71-92) 3. Обрад Савић (ур.) (1995) Европски дискурс рата, Београдски круг, Београд, (145-167, 245-253, 463-482) 4. Амос Оз, (1997) Израел, Палестина и мир, Радио Б92, Београд (71-105) 5. Џозеф Нај (2006), Како разумети међународне сукобе, Стубови културе, Београд

Број часова активне наставе			Остали часови
Предавања: 3	Вежбе: 2	Други облици наставе: 1 (консултације)	

Методe извођења наставе: предавања, панел дискусије, вежбе које комбинују практичне димензије и продубљивање теоријских сазнања кроз групне дискусије, излагање самих студената.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	<i>поена</i>
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и	15+15	
семинар-и			